

Casa del Carrer del Pont, 7

Sant Quirze de Besora

Ubicació

Comarca:	Osona
Lloc/Adreça:	Carrer del Pont núm.7
Emplaçament	A la part oest del carrer del Pont mirant a la plaça de l'Òmnium Cultural i fent cantonada amb la baixada de l'Espadaler.
Alçada:	578,5
Coordenades:	
Latitud:	42.100371780047
Longitud:	2.2218628328368
UTM Est (X):	435657
UTM Nord (Y):	4661213

Classificació

Número de fitxa	08237 - 43
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Segle	XIV-XVIII
Estat de conservació	Bo
Protecció	Inexistent
Tipus de protecció:	BPU
Número inventari	Sí. IPA. Núm. 23781
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Restringit
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	5614424DG3651S0001ZR
Autoria de la fitxa	Pere Cascante i Torrella
Data de registre de la fitxa:	dg., 02/07/2023 - 12:53

Descripció

Parcel·la entre mitgeres situada a la part oest del carrer del Pont delimitant amb la finca núm. 9 del carrer del Pont per la part nord, les escales de la baixada de l'Espadaler al sud i que incorpora a la part del darrere i mirant als horts de damunt del Ter, els vestigis de les antigues muralles de defensa de Sant Quirze amb una de les seves torres de flanqueig integrades dins de la mateixa trama urbanística. Correspon amb la característica parcel·la de casa entre mitgeres de planta rectangular amb patis i horts a la part del darrere i composta per PB+ 1P+ unes golfes cobertes amb teulada a un únic vessant de teula ceràmica àrab i amb el carener paral·lel a la façana principal que s'orienta a l'est. La composició de la façana hi ha un predomini del massís respecte el buit i es resol mitjançant una planta baixa on s'obre la porta d'accés als habitatges i una segona de comunicació amb els antics locals o obradors. Damunt seu i coincidint amb el primer pis hi ha obertes tres finestres rectangulars més o menys centrades a la façana que es corresponen amb dues balconeres a la planta superior amb els balcons situats a pla de la façana i amb les baranes de forja amb els barrots de secció quadrada i passamà recte. Corona la façana una barbacana formada pel voladís de la teulada sostingut per bigues de fusta i que aixopluga part de la mateixa. L'aparell de la façana actualment no és visible ja que està emmascarat sota una capa de guix i pintura de color terrós vermellós. No obstant això i segons el que es desprèn de la lectura dels seus paraments seria de maçoneria de còdols de riu disposats en filades regulars i horitzontals a la planta baixa i paret de tàpia guix i calç reforçada amb llistons de fusta verticals a partir de la planta primera i seguint les tècniques de les característiques façanes d'entramat. Aquest element es pot endevinar a partir del refós que hi ha en el gruix de la paret a partir de la planta primera. La façana que mira a la baixada de l'Espadaler té les obertures situades a diferent nivell i encara es poden endevinar les traces de les antigues divisions internes. La part del darrere i mirant als horts de damunt del Ter hi ha un seguit d'estructures i volums que es corresponen amb elements antics.

Per una banda en cal destacar una estructura de forma corbada composta per PB+ 3 pisos amb coberta a un sol vessant que sobresurt del pla de la coberta de les edificacions que l'envolten i construïda de forma exempta a la resta. Tant sols resta unida per un afegit o ampliació de la finca núm.7 del carrer del Pont. Aquest element està unit a cada costat per un mur que per una part queda integrat als annexos a la finca núm. 7 i per l'altre costat (nord) fa les funcions d'aterrament i contenció de terres dels horts. L'aparell d'aquests murs és de còdols de riu, units amb morter de calç i col·locats en filades regulars. Darrere seu discorre una mena de passatge d'uns 3 metres d'amplada que resta delimitat pels murs del darrere de les finques 7 i 9 del carrer del Pont i el volum d'aquesta possible torre posant-se per sota la casa, travessant el callissot que segles més tard ocuparia la baixada de l'Espadaler i continuant pel darrere de les cases 3-5 del carrer del Pont, les cases núm. 4,6, 16 i 18 i també el darrere de les cases de la Plaça Major, carrer Torelló i arribar a l'altre extrem. Aquest pas entre les cases que en aquest indret es conserva integrat a dins de l'urbanisme actual correspondria possiblement amb l'antic pas de ronda que separaria les cases respecte a la muralla. A més val a dir que entre la finca núm. 7 i la finca núm. 9 del carrer del Pont hi ha un estret passatge d'uns 2 metres d'ample com a molt que més que fer les funcions de callissot, tindria la finalitat de conduir les aigües residuals procedents de les clavegueres de les cases de la part alta de la vila en direcció als horts situats a la llera del Ter i desembocar al mateix riu. Aquest passatge seria parcialment cobert mitjançant túnels i arcs fets amb voltes de pedra i maó. Encara avui dia es conserven les traces d'aquest pas. L'origen de totes aquestes construccions seria medieval i constitueix un notable conjunt arquitectònic digne de ser preservat

Observacions:

Conjunt arquitectònic de gran rellevància ja que ha sabut conservar de forma fossilitzada a dins de l'urbanisme actual els vestigis del parcel·lari medieval amb les cases entre mitgeres, el pas de darrere les

muralles, les muralles, les torres de defensa i fins hi tot la traça d'un antic canaló que discorria entre les parets de les cases. Aquest conjunt malgrat que hagi estat contínuament habitat i reformat guarda encara molts elements que mereixen ser estudiats, documentats i protegits ja que formen part d'un dels vestigis més clars de l'urbanisme baix medieval i de les antigues fortificacions de Sant Quirze de Besora, per ara totalment desconegudes ja que no han estat objecte de cap estudi arquitectònic i arqueològic.

Història

De fet les notícies més antigues les tenim en els anys 887 i 898 quan el comte Guifrè el Pelós va dotar amb el consentiment del bisbe Gotmar de Vic , els delmes i les primícies de les parròquies i masos de Santa Maria i Sant Quirze, al monestir de Sant Joan de Ripoll, anomenat més tard com a Sant Joan de les Abadesses. Segons Monsalvatge el 898 el bisbe Gotmar va consagrar les esglésies de Sant Quirze i Santa Maria de Besora que l'abadessa Emma havia reedificat. Aquest fet va provocar que l'església de Sant Quirze estigués sota la jurisdicció del monestir i fos aquest mateix l'encarregat de nomenar els rectors, cobrar delmes, tributs...Aquest fet donaria origen a l'església, el cementiri i possiblement una petita sagrera organitzada als entorns dels carrers de l'església, plaça Major i carrer església tenint una forma més aviat ametllada i centralitzada al voltant de l'edifici religiós.

Temps després i en concret als anys 1262, 1263, 1372, 1402 i 1443 es documenten diversos actes de vassallatge entre els senyors de Besora i el monestir de Sant Joan en referència als tributs cobrats i la seva reconeixença i vassallatge a l'abat de Sant Joan. En els fogatges de 1372 s'esmenta la presència d'uns 25 masos i el pagament d'un seguit de tributs al monestir. No obstant això i tenint present que la vila estava en plena pesta negra havia experimentat una evolució entre el nord i el sud allargant el perímetre de l'antiga sagrera pels extrems ja que seguia la traça de l'antic camí ral. Possiblement es desenvoluparen els eixos carrer de Torelló, carrer del Pont, carrer de la plaça i la mateixa plaça que es situà a la part central aprofitant els límits de l'antiga sagrera i esdevenint el punt neuràlgic del mercat. Per la part de llevant es formà el carrer dels Patis i tot el conjunt es va tancar darrere un recinte de muralles reforçat per torres i amb tres portals; el de Torelló a migdia, el del pont a tramuntana que comunicava amb el "mal pas" i el pont damunt del Ter erigit el segle XIV i finalment a llevant el portal de l'església. Fruït d'aquesta puixança es va erigir la casa del comú amb la llotja de comerç i segles més tard la casa de la confraria. La puixança econòmica i el poder del mercat i del comerç provocaren que algunes famílies habitessin a la plaça Major com a símbol del seu status. El recinte de muralles de la part baixa del carrer del pont es va reforçar amb torres quadrades i també circulars com la que es conserva a la finca núm. 7 del carrer del Pont

Entre el 1401 i 1402 hi ha un cens on s'hi esmenten unes 36 famílies . El 1519 consten un total de 29 famílies i el 1553 ja n'hi ha un total de 40. Aquest increment possiblement seria provocat pel desenvolupament de les activitats tèxtils i manufactureres, l'aparició de telers, gremis i una gran quantitat de paraires. Tant és així que el 1626 hi havia un total de 493 persones. Posteriorment el 1686 Sant Quirze ja tenia 90 famílies al poble i 10 als masos. El 1741 es passà a un total de 265 cases juntament amb Montesquiu. Testimonis d'aquests afers en caldria destacar l'allargament del carrer de Torelló fins al denominat "mal pas" situat al costat del pont damunt del riu Ter i també l'aparició del carrer de les Roques. Fora d'aquest nucli hi hauria el molí vell situat a prop de la desembocadura de la riera de la Foradada i també el molí nou o molí bataner situat a la zona de Cal Trinxet.. L'increment es reflecteix el 1782 on a Sant Quirze hi havia un total de 180 cases; 515 adults i 250 menors. Finalment el cens de 1846 Sant Quirze constava de 168 famílies i 774 persones. No cal dir que la majoria de les cases eren intra muralles de manera que la imatge de la vila era similar a la d'un castell medieval degut a que havia crescut portes endins. Durant tots aquests anys s'havia aixecat l'hospital dels pobres, la casa de la confraria, la capella de la confraria i s'havia anat urbanitzant el carrer dels patis que tal i com diu el seu nom era un espai ocupat per patis i hortes de les cases amb façana al carrer del Pont.

Bibliografia

PLADEVALL I FONT, ANTONI (1972). L'antic terme feudal de Besora i les seves parròquies de Sta Maria i St. Quirze. Programa de la Festa Major. Ajuntament de Sant Qurze, 1972.

PLADEVALL I FONT, ANTONI (1995). Els mil cent anys de l'existència de Sant Quirze de Besora. Programa de la Festa Major. Ajuntament de Sant Quirze de Besora

SERRALLONGA URQIDI, JOAN (1998). Sant Quirze de Besora de 1714 a l'actualitat. Elmo edidtorial. Ajuntament de Sant Quirze de Besorra

DDAA. (2010). Sant Quirze de Besora. El retrat. Una mirada al passat. Ajuntament de Sant Quirze de Besora

AMQ- Limitaciones i Amillaramiento Sant Quirze de Besora 1862.

ACM: Censos 1401, 1402, 1519, 1686, 1741, 1782 i 1846

